

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (ceturta palāta)

2015. gada 22. janvārī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Regula (EK) Nr. 44/2001 — 5. panta 3. punkts —
Īpašā jurisdikcija lietās par neatļautu darbību vai kvazideliktu — Autortiesības —
Dematerializēts saturs — Izvietošana tiešsaistē — Vietas, kur kaitējums radīts, noteikšana — Kritēriji

Lieta C-441/13

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Handelsgericht Wien* (Austrija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2013. gada 3. jūlijā un kas Tiesā reģistrēts 2013. gada 5. augustā, tiesvedībā

Pez Hejduk

pret

EnergieAgentur.NRW GmbH.

TIESA (ceturta palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*], tiesneši K. Jirimēe [*K. Jürimäe*],
J. Malenovskis [*J. Malenovský*], M. Safjans [*M. Saffjan*] (referents) un A. Prehala [*A. Prechal*],

ģenerālvokāts P. Kruss Viljalons [*P. Cruz Villalón*],

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *P. Hejduk* vārdā – *M. Pilz, Rechtsanwalt*,

— *EnergieAgentur.NRW GmbH* vārdā – *M. Wukoschitz, Rechtsanwalt*,

— Čehijas Republikas valdības vārdā – *M. Smolek* un *J. Vlácil*, pārstāvji,

— Portugāles valdības vārdā – *L. Inez Fernandes* un *E. Pedrosa*, pārstāvji,

— Šveices valdības vārdā – *M. Jametti*, pārstāve,

— Eiropas Komisijas vārdā – *A. M. Rouchaud-Joët* un *M. Wilderspin*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2014. gada 11. septembra tiesas sēdē,

* Tiesvedības valoda – vācu.

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par 5. panta 3. punkta interpretāciju Padomes 2000. gada 22. decembra Regulā (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās (OV 2001, L 12, 1. lpp.).
- 2 Šis lūgums tika iesniegts saistībā ar strīdu starp *P. Hejduk*, kas dzīvo Vīnē (Austrija), un *EnergieAgentur.NRW GmbH* (turpmāk tekstā – “*EnergieAgentur*”), kuras juridiskā adrese ir Diseldorfā (Vācija), par prasību konstatēt autortiesību aizskārumu, jo *EnergieAgentur* interneta vietnē bez *P. Hejduk* atļaujas ir izvietotas viņas uzņemtās fotogrāfijas.

Atbilstošās tiesību normas

Regula Nr. 44/2001

- 3 No Regulas Nr. 44/2001 preambulas 2. apsvēruma izriet, ka pareizai iekšējā tirgus darbībai tās mērķis ir ieviest “būtisk[us] [...] noteikum[us] par tiesību aktu pretrunām civillietās un komercietās apvienošanai un formalitāšu ātras un vienkāršas spriedumu atzīšanas un izpildes vienkāršošanai dalībvalstīs, kurām ir saistoša šī regula”.

- 4 Minētās regulas preambulas 11., 12. un 15. apsvērumā ir noteikts:

“(11)

Jurisdikcijas normām vajadzētu būt ļoti paredzamām, un tām būtu jābalstās uz principu, ka jurisdikcijas pamatā ir atbildētāja domicils, un jurisdikcijai vienmēr ir jābūt pieejamai ar šādu pamatojumu, izņemot dažās skaidri noteiktās situācijās, kurās tiesvedības priekšmets vai pušu autonomija garantē citu sasaistes faktoru. Juridiskas personas domicils būtu jānosaka autonomi, lai kopējās normas padarītu pārskatāmākas un novērstu jurisdikcijas kolīzijas.

(12) Papildus atbildētāja domicilam kā jurisdikcijas pamatojumam vajadzētu būt arī citiem jurisdikcijas pamatojumiem, kuru pamatā ir cieša saikne starp tiesu un lietu vai kuru nolūks ir veicināt pareizu tiesvedību.

[..]

(15) Tiesvedības saskaņotas norises interesēs ir jāsamazina paralēlas tiesvedības iespēja un jānodrošina, ka divās dalībvalstīs nepieņem nesavienojamus spriedumus. [..]”

- 5 Konkurences normas ir ietvertas šīs pašas regulas II nodaļā.
- 6 Regulas Nr. 44/2001 2. panta 1. punkts, kas ir II nodaļas 1. iedaļā “Vispārīgi noteikumi”, ir izteikts šādi:
“Saskaņā ar šo regulu personas, kuru domicils ir kādā dalībvalstī, neatkarīgi no viņu pilsonības, var iesūdzēt attiecīgās dalībvalsts tiesā.”
- 7 Tās pašas regulas 3. panta 1. punktā, kas ietilpst tajā pašā 1. iedaļā, ir noteikts:
“Personas, kuru domicils ir kādā dalībvalstī, var iesūdzēt citas dalībvalsts tiesā vienīgi saskaņā ar šīs nodaļas 2. līdz 7. iedaļā izklāstītajiem noteikumiem.”

- 8 Šīs pašas regulas 5. panta, kas ir iekļauts 2. iedaļā “Īpašā jurisdikcija”, 3) punktā ir paredzēts:

“Personu, kuras domicils ir kādā dalībvalstī, citā dalībvalstī var iesūdzēt:

[..]

- 3) lietās, kas attiecas uz neatļautu darbību vai kvazideliktu – tās vietas tiesās, kur iestājies vai var iestāties notikums, kas rada kaitējumu.”

Direktīva 2001/29/EK

- 9 Atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 22. maija Direktīvas 2001/29/EK par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā (OV L 167, 10. lpp.) 1. panta 1. punktam:

“Šī direktīva attiecas uz autortiesību un blakustiesību tiesisko aizsardzību iekšējā tirgū, liekot īpašu uzsvāru uz informācijas sabiedrību.”

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

- 10 No iesniedzējtiesa lēmuma izriet, ka *P. Hejduk* ir profesionāla arhitektūras fotogrāfe, tostarp fotogrāfisko darbu autore, kuros attēlotas Austrijas arhitekta *Georg W. Reinberg* celtnes. Pēdējais minētais esot izmantojis *P. Hejduk* fotogrāfijas *EnergieAgentur* 2004. gada 16. septembrī organizētā kolokvijā, lai ilustrētu savas celtnes, un viņam esot bijusi *P. Hejduk* atļauja.
- 11 *EnergieAgentur* pēc tam bez *P. Hejduk* atļaujas un nesniedzot norādes par autortiesībām esot ļāvusi iepazīties un lejupielādēt šīs fotogrāfijas savā interneta vietnē.
- 12 Uzskatot, ka *EnergieAgentur* ir pārkāpusi viņas autortiesības, *P. Hejduk* vērsās *Handelsgericht Wien* [Vīnes Tirdzniecības tiesā], lai saņemtu zaudējumu atlīdzību par summu EUR 4050, kā arī atļauju publicēt spriedumu uz šīs sabiedrības rēķina.
- 13 Iesniedzējtiesa izklāsta, ka, lai pamatotu šīs tiesas izvēli, *P. Hejduk* atsaucas uz Regulas Nr. 44/2001 5. panta 3. punktu. *EnergieAgentur* ir norādījusi uz iebildi par *Handelsgericht Wien* starptautiskās un teritoriālās jurisdikcijas neesamību, apgalvojot, ka tās interneta vietne nav vērsta uz Austriju un ka ar to vien, ka ir iespējams ar to iepazīties no šīs dalībvalsts, nepietiek, lai šai tiesai piešķirtu jurisdikciju.
- 14 Šādos apstākļos *Handelsgericht Wien* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Vai [..] Regulas [Nr. 44/2001] 5. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tiesību strīds par autortiesību blakustiesību pārkāpumu, kurš esot izdarīts, radot iespēju piekļūt fotoattēlam interneta vietnē, kas tiek uzturēta, izmantojot citas dalībvalsts, nevis tās, kurā ir tiesību īpašnieka dzīvesvieta, augstākā līmeņa domēnu, ir tikai

— dalībvalsts, kurā atrodas šķietamā pārkāpuma izdarītāja uzņēmums, kā arī

— dalībvalsts(-u), uz kuru(-ām) ir vērsts interneta vietnes saturs, jurisdikcijā?”

Par prejudiciālo jautājumu

- 15 Ar jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Regulas Nr. 44/2001 5. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka apgalvota autortiesību blakustiesību, kuras nodrošina tā dalībvalsts, kuras tiesā notikusi vērsšanās, pārkāpuma gadījumā tai ir jurisdikcija izskatīt prasību par atbildību par šo tiesību aizskārumu saistībā ar aizsargātu fotogrāfiju izvietojumu tiešsaistē interneta vietnē, kas sasniedzama tās teritorijā.
- 16 Vispirms, pirmkārt, ir jāatgādina, ka Regulas Nr. 44/2001 5. panta 3. punkts ir jāinterpretē autonomi un šauri (skat. šajā ziņā spriedumu *Coty Germany*, C-360/12, EU:C:2014:1318, 43.–45. punkts).
- 17 Tikai atkāpjoties no Regulas Nr. 44/2001 2. panta 1. punktā ietvertā pamatprincipa par atbildētāja domicila dalībvalsts tiesu jurisdikciju, šīs regulas II nodaļas 2. iedaļā ir paredzēta virkne īpašās jurisdikcijas piešķiršanas gadījumu, starp kuriem ir arī minētās regulas 5. panta 3. punktā paredzētais (spriedums *Coty Germany*, EU:C:2014:1318, 44. punkts).
- 18 No Tiesas judikatūras izriet, ka vārdkopa “vieta, kur iestāties vai var iestāties notikums, kas rada kaitējumu” attiecas gan uz vietu, kur kaitējums ir realizējies, gan uz vietu, kur iestāties šo kaitējumu radījušais notikums, tādējādi atbildētājs atkarībā no prasītāja izvēles var tikt iesūdzēts vienā vai otrā no šo vietu tiesām (spriedums *Coty Germany*, EU:C:2014:1318, 46. punkts).
- 19 Šajā ziņā saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Regulas Nr. 44/2001 5. panta 3. punktā paredzētais īpašās jurisdikcijas noteikums ir balstīts uz īpaši ciešu saikni starp strīdu un tās vietas tiesu, kur tika radīts kaitējums vai varēja tikt radīts kaitējums, kas pareizas tiesvedības un procesa lietderīgas organizācijas apsvērumu dēļ attaisno jurisdikcijas piešķiršanu šai pēdējai minētajai tiesai (spriedums *Coty Germany*, EU:C:2014:1318, 47. punkts).
- 20 Tā kā viena no piesaistes faktoriem, kādi ir atzīti iepriekš šī sprieduma 18. punktā atgādinātajā judikatūrā, identificēšana līdz ar to ļauj noteikt to kompetento tiesu, kura objektīvi vislabāk var novērtēt, vai ir izpildīti personas, pret kuru celta prasība, atbildību veidojošie nosacījumi, un tādējādi var vērsties tikai tajā tiesā, kuras teritoriālajā jurisdikcijā atrodas attiecīgais piesaistes faktors (spriedums *Coty Germany*, EU:C:2014:1318, 48. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 21 Otrkārt, ir jāprecizē, ka, lai gan pamatlietā *P. Hejduk* apgalvo, ka, bez viņas piekrišanas interneta vietnē tiešsaistē izvietojot viņas fotogrāfijas, esot pārkāptas viņas autortiesības, kā uzskata iesniedzējtiesa, šis apgalvojums konkrēti skar autortiesību blakustiesības.
- 22 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka, lai gan autortiesības ir jāaizsargā, tostarp piemērojot Direktīvu 2001/29, automātiski visās dalībvalstīs, tās ir pakļautas teritorialitātes principam. Tādējādi šīs tiesības var tikt pārkāptas attiecīgi katrā no dalībvalstīm atbilstīgi piemērojamajām materiālo tiesību normām (spriedums *Pinckney*, C-170/12, EU:C:2013:635, 39. punkts).
- 23 Vispirms ir jākonstatē, ka cēloniskais notikums, kas ir definēts kā kaitējuma pamatā esošais notikums (skat. spriedumu *Zuid-Chemie*, C-189/08, EU:C:2009:475, 28. punkts), nav būtisks tiesas, kurā iesniegta tāda lieta, par kādu ir pamatlieta, jurisdikcijas noteikšanai.
- 24 Proti, tādā situācijā, par kādu ir pamatlieta, kad apgalvotais pārkāpums ir autortiesību un autortiesību blakustiesību pārkāpums, noteiktā interneta vietnē tiešsaistē izvietojot fotogrāfijas bez to autora piekrišanas, par cēlonisko notikumu ir jāuzskata fotogrāfiju parādīšanas šajā interneta vietnē tehniskā procesa aktivizēšana. Iespējamo autortiesību pārkāpumu izraisījušais notikums tādējādi ir šīs vietnes īpašnieka rīcība (skat. pēc analogijas spriedumu *Wintersteiger*, C-523/10, EU:C:2012:220, 34. un 35. punkts).

- 25 Tādā lietā kā pamatlieta darbības vai bezdarbība, kas var radīt šādu aizskārumu, var notikt tikai *EnergieAgentur* juridiskajā adresē, jo pēdējā minētā ir tur pieņēmusi un īstenojusi lēmumu izvietot tiešsaistē noteiktajā interneta vietnē fotogrāfijas. Nav strīda par to, ka šī juridiskā adrese nav dalībvalstī, kurā ir iesniedzējtiesa.
- 26 No tā izriet, ka tādos apstākļos, kādi ir pamatlietā, cēloniskais notikums ir šīs sabiedrības juridiskajā adresē un tādējādi neļauj noteikt tiesas, kurā celta prasība, jurisdikciju.
- 27 Tādējādi ir jāpārbauda, otrkārt, vai šai tiesai var būt jurisdikcija attiecībā uz apgalvotā kaitējuma iestāšanos.
- 28 Ir jānosaka apstākļi, kādos Regulas Nr. 44/2001 5. panta 3. punkta vajadzībām kaitējums, kas radies no apgalvota autortiesību pārkāpuma, iestājas vai var iestāties dalībvalstī, kas nav dalībvalsts, kurā atbildētājs ir pieņēmis un īstenojis lēmumu ievietot fotogrāfijas interneta vietnē tiešsaistē.
- 29 Šajā ziņā Tiesa jau ir precizējusi ne tikai to, ka vieta, kurā radies kaitējums, šī noteikuma izpratnē var būt mainīga atkarībā no tiesību, kuru pārkāpums tiek apgalvots, dabas, bet arī, ka risks, ka kaitējums rodas noteiktā dalībvalstī, ir pakārtots tam, ka tiesības, kuru pārkāpums tiek apgalvots, tiek aizsargātas šajā dalībvalstī (skat. spriedumu *Pinckney*, EU:C:2013:635, 32. un 33. punkts).
- 30 Kas attiecas uz šo otro aspektu, pamatlietā *P. Hejduk* apgalvo savu autortiesību pārkāpumu viņas fotogrāfiju publicēšanas *EnergieAgentur* interneta vietnē dēļ. Nav strīda par to, kā tostarp izriet no šī sprieduma 22. punkta, ka tiesības, uz kurām viņa atsaucas, Austrijā tiek aizsargātas.
- 31 Kas attiecas uz risku, ka kaitējums varētu rasties dalībvalstī, kas nav *EnergieAgentur* juridiskās adreses dalībvalsts, šī sabiedrība uzsver, ka tās interneta vietne, kurā tika publicētas fotogrāfijas, par kurām ir strīds, kas darbojas ar Vācijas augstākā līmeņa valsts domēnu, proti, “.de”, nav vērsta uz Austriju un ka tādējādi kaitējums nav radies šajā pēdējā minētā dalībvalstī.
- 32 Šajā ziņā no Tiesas judikatūras izriet, ka pretēji Regulas Nr. 44/2001 15. panta 1. punkta c) apakšpunktam, kas tika interpretēts spriedumā *Pammer* un *Hotel Alpenhof* (C-585/08 un C-144/09, EU:C:2010:740), šīs regulas 5. panta 3. punktā nav prasīts, lai attiecīgā vietne būtu “vērsta uz” lietu izskatošās tiesas dalībvalsti (skat. spriedumu *Pinckney*, EU:C:2013:635, 42. punkts).
- 33 Tādējādi, lai noteiktu kaitējuma rašanās vietu tiesas jurisdikcijas noteikšanai, pamatojoties uz Regulas Nr. 44/2001 5. panta 3. punktu, nav nozīmes tam, ka pamatlietā aplūkotā interneta vietne paredzēta tiesas, kurā celta prasība, dalībvalstij.
- 34 Tādos apstākļos, kādi ir pamatlietā, tādējādi ir jāuzskata, ka kaitējuma rašanās vai šādas rašanās iespējamība izriet no fotogrāfiju, ar kurām saistās tiesības, uz kurām atsaucas *P. Hejduk*, pieejamības ar *EnergieAgentur* interneta vietnes starpniecību tiesas, kurā celta prasība, dalībvalstī.
- 35 Ir jāprecizē, ka jautājums par *P. Hejduk* apgalvotā kaitējuma apmēru izriet no prasības izskatīšanas pēc būtības un tas ir nebūtisks tiesas jurisdikcijas pārbaudē.
- 36 Tomēr ir jāatgādina, ka, ja aizsardzība, kāda piešķirta autortiesībām un autortiesību blakustiesībām tiesas, kurā izskatīšanai ir iesniegts strīds, dalībvalstī, nepārsniedz šīs dalībvalsts teritoriju, tiesai, kurā izskatīšanai ir iesniegts strīds saistībā ar apgalvotā kaitējuma rašanos, ir jurisdikcija izskatīt tikai kaitējumu, kas radīts šīs dalībvalsts teritorijā (skat. šajā ziņā spriedumu *Pinckney*, EU:C:2013:635, 45. punkts).

- 37 Citu dalībvalstu tiesas principā saglabā jurisdikciju, ņemot vērā Regulas Nr. 44/2001 5. panta 3. punktu un teritorialitātes principu, izskatīt lietu par autortiesībām un autortiesību blakustiesībām nodarīto kaitējumu to attiecīgās dalībvalsts teritorijā, jo tās vislabāk spēj, pirmkārt, novērtēt, vai tiešām ir aizskartas šīs attiecīgajā dalībvalstī garantētās tiesības, un, otrkārt, noteikt radītā kaitējuma raksturu (skat. šajā ziņā spriedumu *Pinckney*, EU:C:2013:635, 46. punkts).
- 38 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 44/2001 5. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka apgalvota autortiesību un autortiesību blakustiesību, kuras nodrošina tā dalībvalsts, kuras tiesā notikusi vēršanās, pārkāpuma gadījumā tai ir jurisdikcija atbilstoši kaitējuma rašanās vietai izskatīt prasību par atbildību par šo tiesību aizskārums saistībā ar aizsargātu fotogrāfiju izvietojumu tiešsaistē interneta vietnē, kas ir pieejama tās teritorijā. Šai tiesai ir jurisdikcija, tikai lai noteiktu kaitējumu, kas radīts šīs tiesas dalībvalsts teritorijā.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 39 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturtā palāta) nospriež:

Padomes 2000. gada 22. decembra Regulas (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzišanu un izpildi civillietās un komercietās 5. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka apgalvota autortiesību un autortiesību blakustiesību, kuras nodrošina tā dalībvalsts, kuras tiesā notikusi vēršanās, pārkāpuma gadījumā tai ir jurisdikcija atbilstoši kaitējuma rašanās vietai izskatīt prasību par atbildību par šo tiesību aizskārums saistībā ar aizsargātu fotogrāfiju izvietojumu tiešsaistē interneta vietnē, kas ir pieejama tās teritorijā. Šai tiesai ir jurisdikcija, tikai lai noteiktu kaitējumu, kas radīts šīs tiesas dalībvalsts teritorijā.

[Paraksti]